

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya :

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért, minden közlés után 6 fillér (8 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetéseknek :

egész oldal ... kor. 22.— | negyed oldal ... kor. 8.—
fél oldal ... » 16.— | nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

Szózat a magyar katolikus lelkészi és tanítói karhoz.

A római katolikus anyaszentegyház Krisztus nyelvtartójának, XIII. Leó pápa Ő szentsége, trónatörsenek 25-ik évfordulója alkalmából, kegyelmes jubileumot ünnepel a katolikus világtársadalom. Ünnepel, mert a minden népek feletti örökös Gondviselés kegyesen megengedte, hogy a nagy Pius pápa trónutóda, szinte hosszú élet során át kormányozza a Jézus által alapított egyházat.

Kormányozza, pedig a szédületes tudás és tengeremély szeretet hatalmas megnyilatkozásával. Ajkan a keresztény családi nevelés soha el nem evülő ígét hirdeli egyedül és minden körülmények közt azt tartván üdvösségesnek a népek társadalmi kialakulásában a nevelés, helyes ok- és észszerű irányítására.

Hatalmas eszmekör szolgálatában áll a családi nevelés, mit Jézus szent egyháza nemesített meg azon egyszerűnek tetsző, de végtelenül igazságos ígékkel: «Engedjétek hozzám jönni a kisdédeket, mert övék a mennyek országa» s tovább: «Jaj azoknak, a ki közülök csak egyet is megbotránkoztat».

Ennek az eszmekörnek áll szolgálatában a magyar katolikus lelkészi és tanítói kar, mely rendíthetetlen hittel vallja az ígék mély igazságait. Vallja pedig szerető ragaszkodással s tanúsítja ügybuzgó követésével, midőn nemzetének ifjú sarjait, az ismeretek fölszentelt csarnokai-ban neveli és oktatja a hit igazságaira és a nemzet erényeire, hogy egyházának és hazájának hasznos és üdvözölésre törekvő gyermeke legyen.

Fenséges a katolikus tanító, népnevelő feladata, de fenségesebb a magyar katolikus tanítóé, kinek nemzete fajilag és nyelvileg elszigetelve áll a népek tengerében.

Tomboló ménéken, szilaj harczi kedvvel járta végig Európa nyugati államait, mikor keletről jöve hazát keresett. De vajjon a Kárpátok alatt

elterülő síkok, a hegyek szigeteiben és berkeiben allandó lett volna a haza, ha a Gondviselés nem örködik fölötte, oda vezetve őt, hol a népek művelődésének alapjai vannak leletemenyezve: Krisztus egyházához.

A nemzet meghajtotta fejét és dicső hódolatának viszonzásául fejedelme koronával ékesítettett.

Fölékesítettett, mert arra méltónak és érdemesnek találtatott.

Méltó és érdemes is, fajában és nemzeti erényeiben missioszerű hivatást találtak benne az egyház látható fejei Szilvester pápától XIII. Leó pápáig és ezt igazolja a nemzet története, mely létét, fönnállását, messze időkre terjedő jövőjét főleg az egyháznak és földi képviselőinek, a római pápáknak köszönheti.

Nem ezélem a nemzet történetének tagolásába boesátkozni, csak arra utalok egyszerűen, hogy ünnepelet Szentatyánk minden alkalommal kitüntető szeretettel fogadja a hozzá elzarándokoló magyar nemzet fiait.

Uraim! Az ő magas személye iránti tiszteletünk vezéreljen el bennünket hozzá, hogy személyesen rövhassuk le hálánkat, magyar tanítói hivatásunk és feladatunk teljesítésének elén álló nagy pápa iránt.

Zarándokoljunk el hozzá, hogy lassuk agg, de még mindig erőteljes szikár természetét.

Zarándokoljunk hozzá, hogy hallhassuk bölcseségtől áradó szavaait.

Zarándokoljunk el hozzá, hogy illessük áldást osztó kezeit, megerősödvén a hitben, munkában, hogy egyházunknak és magyar nemzetünknek, kétszeres buzgósággal, ügyszeretettel és önfeláldozással szolgálhassunk.

Rómába tehát, az alkalom meg van adva arra nevezve, hogy az utat legjutányosabb áron megtehessek.

A zarándoklatot rendező Tanügyi tanács fölhívásában kibontotta a zászlót.

Térjünk minél többen alája, hogy méltóképen képviselhessük Mária országának, katolikus népoktatásának ügyét.

Es vonjuk körünkbe mindazokat, kik velünk ohajtának jönni. Vonjuk körünkbe különösen az értelmi osztályt, hogy tanúja és részese legyen a magyar nemzet egyházi és világhajnoki hődotlanak.

Többszörnek, hogy minél nagyobb számú zarándoklétsereg gyűljön egybe a zarándoklat alá, mely a katolikus tanító és a katolikus nevelés és oktatás közötti szövetség jelképe.

Bertalan Vince.

Samassa egri érsek 50 éves jubileuma.

(Folytatás.)

A népek polgári és politikai szabadságának így volt az egyház mindenkor legerősebb hátyája.

Miért felsorolni e téren érdemeit? Elég az az egy, hogy a jogegyenlőségnek és igaz testvériségnek legelső hirdetője Jézus Krisztus volt: apostolainak szavaiban is visszhangozván: nincs zsidó, nincs görög, nincs barbár, nincs szittya, de mindnyájan testvérek Krisztusban. És oly hatalmas és nyilvánvaló volt itt az egyház befolyása, hogy a hová csak elhatott, az erkölcsök nyereségei lovatúnt. A műveltség magasabb fokán álló népeket is minden időben szüntelenül elhalmozta jóteteményeivel, megtörve az egyesek igazságtalan önkényét, megóva az artatlanokat és gyöngéket az elnyomatástól s az állami rend oly szervezetének megalkotására s megszilárdítására törekedve folytán, mely igazságosságával megnyerje a polgárok lelkét, félelmetes hatalmával elrettentse a külellenséget.

S mindennapi tényes példák igazolják, hogy az egyház minden igaz szellemi haladásnak s tudománynak úttörője; fejedelmi bőkezűséggel apolja, fejleszti azokat; szellemének ihletével a művészetek s műalkotások új és új renekeit teremti meg s odahat mindenkép, hogy az emberi szellem pezsgő tevékenységgel és művelődéssel összes gazdagságait föltárja; csak egyben áll gátul: hogy az ember szellemével és munkájával el ne forduljon Istentől. Gátat emel az eszmék veszélyes szertelenségének! kárhóztatja a lazongó, fölforgató szellemet s különösen a lelkeknek azt az elfajulását, mely már az Istentől szándékos elszakadásának kezdete; — de mert minden igazságnak egyedüli kúforrása Isten, a kutató elme által földerített minden igazságban az isteni bölcsesség nyomait ismeri el.

Az egyház azonban hivatásának csak akkor felelhet meg teljesen s fejtheti ki áldásos munkáját, ha jogos szabadsága és biztonsága csorbitatlan erejével élettevékenységének minden szükséges és alkalmas eszközeivel akadálytalanul rendelkezhetik.

Az egyház legnagyobb nyeresége, ha azt a szabadságot bírhatja, melynek mértéke: világüdvözítő munkája.

Azon isteni szabadság ez, mely Isten egyszülött Fiától származott, ki vére ontásával meg-

alapította egyházának a lelkek javát, örök üdvét s azt tüzte ki cseljaul, hogy a hit és malaszt erejével, örök boldogságuk zálogául Krisztus új életét oltsa az emberekbe.

Eszközei szabadságának tehát korlát nem vehető.

Az egyház hű fiaira pedig innét az a nagy kötelesség hárul, hogy bátran és lelkesen keljenek mindenben és mindig a közös anya védelmére és buzgó támogatásukkal kivívják és óvják üdvözítő munkája szabadságát.

És mert minden siker főbiztosítéka a kölcsönös szeretetben egybeforrott lelkek egységében rejlik: a szeretet e szent kötelekének megszilárdításán egész lélekkel buzgolkodjanak, akkor főleg, midőn a vérszes tanok nagy szabadossága az erők egyesítését, az összetartó ellenállás szükségét egyenesen kihívja, nehogy a sorok szétlazultával a magukra hagyott egyesek a cselvetések, támadásoknak könnyebben essenek áldozatul.

A keresztény egységnek pedig a törvényes felsőség iránti kész engedelmség az alapja; a mely parancsával, tilalmával, kormányzó hatalmával a szellemeket egyetértésre, összhangba hozza.

Megszívvelésre méltóan szabja meg a főpásztori szózat azután a világi katolikus teendőit a következőkben:

A jelen helyzet nehézségeiben meg van a katolikusok kötelessége mind a benső érület, mind a nyilvánosság terén.

A katolikus érület követelménye: szilárd meggyőződéssel elfogadni, hinni s ha kell, nyíltan, bátran megvallani mindazt, mit az egyház előnkbe ad; hűséges szeretet az egyház, e közös anya iránt, törvényeinek készsleges megtartása, tekintélyének, jogainak elszánt megvédelmezése; s mindebben a lelkek egysége, szilárd összetartása, mely kizár a hamis tanokkal minden megalkuvást s az igazság elárulásával egyértelmű minden lanyhaságot.

És nem lehet más a magán- és más a nyilvános élet kötelességeinek törvénye. Ily megosztás a benső ellenmondás örök tusájába sodorná az embert, kinek önmagához hű egységben kell élnie s a keresztény erkölcsök útjáról soha semmiben, semmi életkörülmények közti le nem térnie. Azért, ki a keresztény élet fegyelmező törvényeit lenézoleg kicsinyli, nyilvános botránnyul át meg áthágja: mutogathatja az egyház jogai védelmében a legföltünőbb, leglázasabb ügyködést, működésére a számító alakoskodás gyanuját vonja.

A katolikusok főkötelessége továbbá minden igyekezetükkel oda hatniok, hogy az ifjuság vallásos, erkölcsös nevelésének nyilvános biztosítékai, a melytől az államok üdve kiválóan függ, a keresztényeket megillető jogon megadassanak. Gondoskodniok, munkálkodniok kell, hogy a keresztény hit- és erkölcsi élet föllendítésére, gyarapítására mennél nagyobb számban, benső

egyértelműben és sikeres eredményekben virágzó társulatok alakuljanak, terjesztessenek. Mert a komoly eszmecsere, a kölcsönös példaadás szilárdítja, a vallásért nagy tettek gyúlasztja a lelkeket. Itt vannak az ifjúsági, iparos egyesületek; a szakalközdők nyomorának enyhítésére, az ünnepek megszentelésére, az alsó néposztály gyermekeinek oktatására alakult s egyéb hasonló jó célú társulatok.

De kik az Úr házában buzgalmától hevülnek s legálább bator szavakkal az igazság, a vallás jogainak védelmére készek, tevékenységüket a katolikus nagygyűlések tartásában is tüntessék ki. Böles vezetés mellett itt a katolikus közakarat a legsikeresebb munkára indítható. Eszélyesen és korszerűen megválasztott kérdések átlagos és kimerítő fejtegetései által ugyanis legjobban megállapíthatók azon eljárási módok, melyek az egyház és társadalom javát leghasznosabban elősegíteni hivatnak. Itt nyilvánul meg főleg a szellemek ama nagy egységének értéke, melynek gondozása, főtartása a püspökök földadata.

Nyilvánvaló továbbá, hogy napjainkban kivált, jó és rossz irányban mily erőre emelkedett a hírlapok s népies iratok hatása. Ne kicsinyeljük tehát azt a katolikusok se; a kereszténység védelmére használják e fegyvereket is; hiven követve egyébként a püspökök útmutatását s megóva az államhatalom iránti tiszteletet.

Ezután a világi hívők politikai földadatait vázolja meggyőzően, majd a pápáság fontos teendőire tér át s így végzi szózatát:

Vérül tisztelendő Testvéreim és szeretett Fiaim. Kétféle huszonkilenc éves érseksegem ideje alatt a kegyelet, hű ragaszkodás és jóság annyi tanúságot vettem, nem az ily alkalmakkal szokásos magasztalást, üdvözléseket várom, de hálaadó, eső imátok ajándékát kérem most tőletek; életem nagy vigaszt, nagy nyereséget lesz, ha kiseditek az Uról, hogy a mi erőmből és életemből még fennmarad, a mi állásom méltóságában és szeretetem bensőségével még tehetek; mind szeretett egyházmegyém boldogságára gyümölcsözők.

Az Úr nagy kegyelméből szerencsésen elért örömmememen atyai szeretettel buzgón kérem Önt: araszsa mindannyitokra szeretett, Testvéreim és Fiaim s egyházmegyém valamennyi kedves híveire az igazság, béke, boldogság s minden jónak gazdag áldását.

József, s. k. érsek.

A népnevelők neveltetéséről.

(Folytatás.)

A népnevelő neveltetésének igen fontos munkájából az internátus vezetőségének jut a legfőbb rész az erkölcsi nevelés tekintetében is. Az internátusi vezetőség lelki és erkölcsi irányítása itt a leghatározóbb. Ha valahol, úgy a tanító-

képezdei internátusoknál kívánatos legfőképen, hogy az igazgatói és gondnoki állások protekciótmentesen, a tiszta érdem alapján töltsenek be. A tanári pályán töltött nagyobb évszámok egyedül nem kvalifikálhatnak az igazgatói állásokra, valamint az sem minősíthet a gondnoki tisztségre egyedül, hogy ez vagy amaz a tanár nőtlen, tehát belakhatik az internátusban. Az idevaló emberek megválasztásában a tanítóképzés magasabb érdekei iránti fogékonyság, lelkesedés, bő tapasztalat mellett az egyének múltjára, családi életére, érintetlen tiszta becsületességére, egész karakterére, egész lelkületére kellene tekinteni.

Az igazgató ne ura, kormányzója, hideg diktátora legyen az internátusnak, hanem az ifjak szerető atyja, tudományban, műveltségben, erkölcsben példaadó tekintélye. Emelje föl magához az ifjakat, meleg szíve melegítse föl azok szívét. Engedjen megnyilatkozást az ifjú értelemnek, szívnek és akaratnak egyaránt. A zárkózott lélekbe nem lehet beelátni. Az elfojtott hajlamok veszedelmek lehetnek kitérésükben.

A gondnok ne rendőrje, titkolódzó ellenőre, nyers bírója legyen a ifjaknak, hanem nyílt, őszinte, bizalmas barátja. Gyöngédséggel, szeretettel, de egyúttal határozottsággal, a jóra fölgerjesztőleg, leendő művelt, szabad emberekhez méltóan nevelje őket. Egy perczre se téveszesse szemé elől, hogy az ő fegyelmezése visszatükrözend majdán a népiskolák fegyelmezésében.

Az igazgató és gondnok családos ember legyen. Az ő fedhetlen családi életük legyen élőképe a leendő népnevelők családi életének. Ez a két család ölelje magához az ifjakat. Időnkint föl-váltva vagy együtt vegyenek részt az igazgató és gondnok családjukkal az ifjak érkezésében, társalgásában; valamint föl-váltva kisebb csoportokban, főként a IV. évfolyamon, vendéglje meg az igazgató és gondnok családja asztalánál az érdemeseket. Iskolai és intézeti nyilvános ünnepek és mulatságok alkalmával engedjen az internátus érintkezést az ifjaknak a külső társadalommal. Körültekintő óvakodás és ellenőrzés mellett engedje meg a vezetőség a társadalomban való tisztességes forgolódást.

Az internátusi élet vezetésébe, irányításába megfelelő határig legyen beleavatkozási joga a tanítóképzőintézet egész tanári karának. Minden tanárnak egyenlő érdeklődést kell kifejtetni az ifjúság neveltetése körül; ez csak úgy érhető el, ha joga van belenézni, beelátni az internátusi állapotokba. A tanári tanácskozmányokon nemcsak a már beállott fegyelmi esetek elbírálásával, megítélésével és a büntetések kiszabásával kell foglalkozni, hanem főként az ilyen eseteket megelőző, elhárító, kizáró intézkedésekkel is. A nevelői örökös munkájából egyenlő arányban, egyenlő jóakarattal vegye ki mindenik tanár a maga részét.

A kinlakó növendékekre kettőzött buzgalommal kell fölügyelni, még akkor is, ha a tanulók

szülőik körében laktának. Nagyon megfontolandó, hogy melyik családban helyezzük el a vidéki tanulókat. Nevelési ellenőrzés és irányítás czéljából országokba magok között a tanárok kisebb csoportokra a kintlakókat. A házi tűzfelügyelet tartó, a család jogába bele nem avatkozó módon minden tanár sűrűn meglátogassa a maga csoportját tartzkodási helyen. Ezenkívül minden alkalommal, minden időben (tanóra előtt és után, utazán stb.) érvényesítse a tanár nevelő hatását a maga csoportjával együtt és egyenként is. A csoportok eme fölügyeletében valtsák föl egymást a tanárok, hogy minden tanárnak egyenlően legyen alkalma irányítani, tanulmányozni minden ifjút. Így szerzett tapasztalataikat egyeztessék össze a tanárok tanácsközményeiken s használják föl azokat a levelezésben az egész ifjuság neveltetésének behatóbbá tételére. Egyezzenek mindenesetre a kintlakók erkölcsi életét a bentlakók erkölcsi életével összehangzásba hozni, hogy az intézet összes növendékeinek maguktartásában meg legyen az egyöntetűség.

Csak így ölelheti magához a tanári kar a tanulóifjuságot, csak így fejlődik ki a tanári kar és az ifjuság között belsőbb viszony, egyetértéssel szellem. Csak így juthat a növendékség annak tudatára, hogy vele nem sablonszerűleg bánnak; csak így érthetik meg az ifjak, hogy ők kik és mik; csak így foghatják föl, hogy a tanítói pályán mi vár rájuk s hogy miben áll a tanítói hivatás formájában és tartalmában.

Most már az a kérdés, hogy miféle irányelvek vezessenek bennünket közvetlenebbül a népnevelők neveltetésében? Erre a kérdésre kívánok még az alábbiakban felelni.

Széké Sándor.

(Folytatása következik.)

KÜLFÖLDI TANÜGY.

Protestáns telekezeti iskolák. Poroszországnak protestáns, illetőleg evangélikus lelkészei legutóbb tartották közgyűlésüket, a melyből protestáns honfitársaink is tanulhatnak. Szóba került a népiskolai ügy is, s különösen az, hogy abban az országban égető szükség volna már *iskolafentartási törvényre*, a mely világosan és szabatosan intézkednek az iskolafentartókra, tehát a telekezetekre vonatkozólag is. Azok az evangélikus lelkészek különösen azt tartják méltánytalannak, hogy nemcsak ők, hanem a tanítók is kötelesek az iskolafentartásba adójukkal hozzájárulni, s e tekintetben legtöbbször bajuk éppen az iskolaépületek körül van; követelik tehát, hogy azon adó alól a lelkészi és tanítói kar legyen fölmentve. Ennek fontosabb kérdése az, hogy a közgyűlés kimondotta, hogy a protestáns népiskolák telekezeti jellege minden körülmények között fentartandó; állami vagy községi intézmények jellegével tehát nincsenek megelégedve.

Ez a kívánságuk és határozatuk pedig annál figyelemreméltóbb, mert hisz Poroszországban az állambatalom is protestáns, a lakosság kétharmadrésze is az. Kérdés, hogy hazai protestánsaink, a kiknek mindig jobban kedvezett az itthoni állambatalom, védik-e annyira az államosítás ellen iskoláikat, mint porosz elvtársaik? Ok tudvalevőleg szívesebben szövetkeznek az állammal, mert tudják, hogy pártolja őket; holott ez a protekció végső sorban oda lyukad ki, hogy a vallás iránt való közönyt nevelni nagyra közöttük is.

EGYESÜLETI ÉLET.

Felhívás. Nagyon-tiszteendő esperes-tanfelügyelő úr! Megyés püspök úr ömeltósága tudtával és helyeslésével megindítottam a mozgalmat a Pécés Egyházmegyei Általános Tanító-Egyesület megalakítására. Ezen mozgalomban első lépésül az alább közölt elvi kérdések tisztázását tűztem ki. Targyalandó kérdések: 1. Az egyesület czélja a katolikus tanügy előrevitele lévén, kívánatos, hogy mindazon módok és eszközök megbeszélés tárgyát képezze, melyek ily nagyterjedelmű egyházmegyében alkalandó hatalmas tanügyi szervezet tökéletességéhez szükségesek. Ezen általános tétel után a gyakorlati kérdések a következők: 2. Kötelező legyen-e az egyházmegye minden tanítójára, avagy kinek tetszésére bizassék az egyesületbe való belépés? 3. Az egyházmegyében jelenleg létező róm. kath. tanító-egyesületek minő viszonyban legyenek az általános tanító-egyesülethez? 4. A létesítendő „segélyalap” s ezzel kapcsolatban azon kérdéseknek (kántor nyugdíjalap, internátus, özvegyek és árvák fölsegítése) tárgyalása, melyek a segélyalappal összeköttetésben állanak. Valamint a segélyalap viszonya az egyesülethez. 5. A tagsági díjak kérdése. 6. Az egyesület gyűlésein való megjelenés alkalmával a tanítót megillető fuvar és napi díjak kérdése. 7. Ha a Pécseni tartandó értekezleten valaki külön is indítványozni akar, azt hivatalomnál szeptember végeig írásbelileg és indokolva jelentse be. Ily indítványokat a kerület tanító-képviselőjével is közölni kell, hogy az a betervezett indítvány ügyében mint előadó működhessek. Ezen kérdések tisztázását, több esperes úrnak alkalom szerint való szives tanácsa folytán is, a következő módon óhajtanám keresztülvinni: 1. A 22 esperesi kerület legkésőbb 1. évi szeptember közepéig otthon, saját kerületükben, úgy a tiszteendő lelkes urak valamint a kerületbe tartozó összes tanítókból álló „ad hoc” értekezletet tartana, melyen a közölt kérdések fölött elvi döntés történék. 2. Minden kerület általam később meghatározandó időben, — ide Pécsre — összehívandó értekezletre, kizárólag elvi megállapodás czéljából, a kerület által a kitűzött kérdésekre vonatkozó álláspont kifejtése és képviselésére egy tanítót választ, kit esperes úr az értekezletről szóló jegyzőkönyv beküldésével együtt nálam bejelenteni szives lesz. En a fentjelölt képviselőt az értekezlet napjáról értesíteni fogom. Előre jelzem, hogy a nagyon-tiszteendő esperes uraknak, úgyis mint elnököknek s úgyis mint kerületi tanfelügyelőknek szives megjelenésére számítok. Megtörténhetik, — a mi pedig nem kívánatos — hogy egyik másik kerület nem tarthatja meg az „ad hoc” gyűlést; mely esetben kérem az illető esperes urat, hogy ő maga jelölje ki kerületéből azon tanítót, kit a Pécseni tartandó értekezletre legalkalmasabbnak gondol, ki ügybuzgalmával és képzettségével a nagy czélnál leginkább segítségünkre szolgálandó. A katolikus nevelés-és tanítás-ügy szent nevében dolgozunk. A testvériség érzetének, az együttérzés hatalmas gondolatának s az egyesült erővel való munkálkodás nemes ambíciójának hódolva indítom útnak irányító soraimat. Eltet a remény, hogy az egyházmegyei tanító-ság és vele karöltve a lelkész-kedő papság tagja kíván lenni annak a hatalmas fáláns-

nak, melyben ereje és egész valója ezerszeresen jelenik meg. Nezzük csak a parányok millióit, csoportosulva mily magaslatos alkotmányúvá tömörülnek s mekkora dicsőségére szolgálnak a mindenható Teremtőnek! Amiótt csillagos-éj, emitt rózsahaj, majd fényzőzőn stb. alakul belőlük, mitől összetartanak, hogy szorgalmuk az Urat, ki ne venne e r észre!? Így van velünk! Szorgalmi asarjuk Istent, Dicsőségét annál magasabba emeljük, minél többen egyesülünk!! Pécselt, 1902 július hó. Jézus és szent ügyünk nevében: *Döbrossy Alajos*, m. k. id. egyházmegyei tanfelügyelő.

IRODALOM.

Olaszországi útiemlékek. Ily czim alatt Baján most megjelent kedves alakú kis könyvet küldött be hozzánk lapunk egy barátja. Írója: Demuth Gyula Baján, városi osztálytanító, ki az Orsz. Pázmány-Egyesület (t. évi római zarándoklatában résztvevén, ez alkalommal szervezt tapasztalatot írja le a művében. A 42 oldalas, hét szakaszra osztott, szakavatott elrendezésű útiemlék életben színekben festi le a gyönyörű út minden részletét. Hű képeket találunk a háborgó tengerről, az olasz felszöveg lényeges tájáról és az örök város nevezetességeiről. A művecske nyelvezetének szépsége pedig Demuth kar-társunk határozott írói képességéről tesz tanúságot.

A Szent-István-Társulat legújabb népiskolai tankönyv-kiadványai. A Szent-István-Társulat elismerést érdemlő módon gyarapítja abbéli bokros érdemeit, melyet kiérdemelt azzal, hogy a kath. iskolákat kiváló szerzők jó munkáival iparkodik ellátni. A mult iskolai évben indította meg *Katholikus népiskolai tankönyvek* névű sorozatát az osztályon falusi népiskolák számára, mely sorozatban megjelentek: 1. *Földrajz*, írta Győrffy János; 2. *A magyarok története*, írta Győrffy János; 3. *Természetrész*, írta Győrffy János; 4. *Természettan és Végzetan*, írta Győrffy János; 5. *Alkotmánytan*, írta Hamori Marlon; 6. *Számolási gyakorlatok I—IV.* részben szerkesztette Bertalan Vinc. E magyar kiadás a tankönyvek nagy része rövid egy év leforgása alatt 2—3 kiadást is megért, a mi hasznavehetőségüknek és lényeg-pótló voltuknak legényesebb bizonyítéka. Most e könyv-nyemet és 16t kiadásban is megjelentek a következő címekkel: 1. *Geográfia*, 2. *Geschichte der Ungarn*, 3. *Naturgeschichte*, 4. *Naturlehre und Chemie*, 5. *Verfassungsgeschichte*, 6. *Zemepis*, 7. *Dejepis*, 8. *Právodpis*, 9. *Sylospis*, 10. *Ustavoveda*, 11. *Pactovna I—IV.* Mindezek epény, mint a magyar kiadásnak, kemény kötésben, vászonhátal vannak elhatva és díszesen illusztrálva, áruk egyenként 20 fillér. Ugyancsak most jelentek meg: 1. *Földrajz* a városi katolikus iskolák IV. osztálya számára. Sok képpel. Írta Győrffy János. Ára kemény kötésben 48 fillér. 2. *Földrajz* a városi katolikus iskolák V—VI. osztályai számára. Sok képpel. Írta Győrffy János. Ára kemény kötésben 64 fillér. 3. *Olaszokönyv* a gazdasági és állatorvos ismétel leányiskolák számára. Szerkesztették *Draicszky F., Győrffy János és Kócs L.* Ára 1 kor. Mindezekből augusztus hónap folyamán kívánatra szivesen küld a kiadóhivatal bevezetés czéljából tiszteletpéldányokat. Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk még a *Győrffy féle Páris-Egyszerűget*, mely kiválóan praktikusnak bizonyult taneszköz a nm. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter approbációját is elnyerte. Ára vászonra hűzva, lecekekkel elhatva és utasítással 3 kor. 20 fillér. A Szent-István-Társulat kiadásában jelentek meg s ugyanott kaphatók a következő népiskolai munkák is: 1. *A magyar nemzet története*, kapcsolatban a világtörténelem főbb eseményeivel. A kath. népiskolák felsőbb osztályai számára. Írta Győrffy János. Ára köve 48 fillér. 2. *Gazdaság- és kertészettan* fiúk számára. Írta Mőcsy László. Ára köve 48 f. 3. *Gazdaság- és kertészettan* leányok számára. Írta Mőcsy László. Ára köve 48 f. 4. *Olaszokönyv* a gazdasági és állatorvos ismétel fiúiskolák számára. Ára köve 1 kor. 5. *Katholikus falusi iskolások Olvasó és Tankönyve*. Osztályon népiskolák III—VI. osztályai használatára. Szerkesztette *Ember Károly*. Tartalma: 1. Olvasmányok

(III—IV. oszt. r.). 2. *Földrajz*, 3. *Természetrész*, 4. *Természettan*, 5. *Gazdaságtan*, 6. *Történelem*, 7. *Alkotmánytan*, 8. *Egészségtan*, 9. *Magyar nyelvtan*, 10. *Olvasmányok* (V—VI. oszt. sz.). Ára köve 88 fillér. E munkák mind a Szent-István-Társulat saját kiadványai s mint ilyenek a katolikus iskolákban első sorban csak ezek használhatóak, mely körülményt a tanító urak sziveskedjenek becses figyelmükre érdemesíteni. Akár jegyzéket, akár mutatványpéldányt szivesen küld a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatala (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

VEGYESEK.

Főhívás és kérelem! A Szent-István-Társulat igazgatósága tisztelettel kéri a fölszövegű eszperes-tanfelügyelő, plébános-igazgató, valamint a katolikus iskolákban működő tanító urakat, hogy a kerületük vagy a vezetőségük alatt álló iskolákban kizárólagosan a Szent-István-Társulat kiadásában megjelent, vagy általa approbált iskolai könyveket vegyék használatba, mivel a kath. iskolák számára nem engedélyezett könyvek alkalmazása a nm. püspöki kar ez ügyben hozott szigorú határozatával ellenkezik s esetleg ilyen elváltás alá is eshetik. A Szent-István-Társulat *«Jegyzéke»* a jövő 1902—1903. iskolaiévre már megjelent s kívánatra készséggel küld belőle portómentesen a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28a).

A magyar kath. tanítók római zarándoklata. A zarándoklat iránti érdeklődés mind szélesebb körben terjed. A főhívások a szélsőzsa minden irányában elküldettek. Ha azonban még szükség volna ilyenekre, a rendező-bizottság készséggel küldi meg a kört számú példányokat. A biborok-hercegrímás úr ő Eminenciájára a zarándoklat czéljaira kegyesen 400 koronát adományozott. Gróf Csáky Károly váci és Várossy Gyula szekerestehérvári püspök úr ő méltóságai a legnagyobb örömmel üdvözlik a mozgalmat. A fehérvári püspök úr ő méltósága lelkes szavakkal nyja föl a leköszkedő papságot, hogy oda-hassanak, hogy a zarándoklatban mentől több tanító vegyen részt. *P. Szabó A. Gilbert* apostoli magyar gyóntató is szives készséggel ajánlotta föl szolgálatát s igéretet tett arra nézve, hogy a régiségek bemutatására és ismertetésére a világhírű tudós *Marsochi* archeológust kéri föl.

Római katolikus nőtanítóképző-intézet megnyitása Pápan. A jövő 1902—1903-ik tanévvel Pápan az irtalmas növények zárdájában teljes (négy évfolyamú) nőtanítóképző-intézet első évfolyama nyílik meg. A nevezett intézet beulakással (internátus) van összekötve s benne egyúttal 4 elemi leányosztály és államilag engedélyezett és elismert 4 polgári leányosztály van. E kedvező körülmény lehetővé teszi a növendékeknek kezdetől fogva egyöntetű, a magasabb tanéveknek is megfelelő s egyúttal szakszerű kiképzést. Az intézet vallasküönbség nélkül fölvesz növendékeket. A fölvetel föltételeire és egyéb tudnivalókra nézve az érdeklődőknek szivesen nyújt föl világoztatást az igazgatóság.

Zárda- és iskolaszenteselés. Nagymegyeren, Komárommegyében mult hó 27-én szentelte föl Fischer-Golbrie Agoston esztergomi kanonok és papai főpap az új leányiskolát és zárdát. A gyönyörű épületet Sabra Pontevyes Eleazár herezeg özvegye, születelt kálnoky Adél grófnő építtette. Csak nem rég építtette Csiesőn iskolát és irtalmas növények zárdáját; az ekeli iskola és tanítói lak építéséhez téglával járult. Gyógyíttatja saját költségén a beteg gyermekeket és felnőtteket. Egy szóval valóságos védangyala a környékbeli népnek. Midőn Franciaországban a kormány kipusztítja a jótékony intézeteket és zárdákat, hogy pénzvagyát kielégítse; midőn a fölfeltesen gondolkozók nálunk is hideg és sanda szemmel tekintenek az

egyház intézményeire, imé akad példa, hogy az Isten szerető lelké tele szeretettel üdvözölje a pénzt Isten dícső- ségére és elhárításának hasznára. Ezen jótétemény láttára önök meggyógyult a messziről egybegyűlt nép szemé- ben. Megjelentek az egyház és a vármegye képviselői. A táboros hazategyezés táviratilag mondott köszönet- tel a némes szavú főrangú hölgynek.

A jó Pásztor tiz éves jubileuma. Az obudai Pásztorok intézet esendes jubileumát tilt miatt hó 31-én esztendőnkön, tiz év előtt e napon foglalták el az apácák a San Marco hercegnő által emelt intézetet esendiben, láttatva, a mint az áldásos intézmény működik, mely- nek ma már százhusz olyan lakója van, kiket az érkező év elejétől vezetett vissza a jó útra. Az intézetet a napo- san meggláogatta gróf Csaky váci püspök és nagy érdeklődéssel nézte, hallgatta meg az intézet szervezőtől, vezetői rendszeréről aott fővilágosításokat. Eltávozásá előtt megköszönté az intézetet a növendékekhez.

A magyar katolikus tanítók romai zarandok- lat szervező bizottsága. Walter Gyula elnöklété alatt mint hó 27-én délelőt tartotta meg második érdemleges ülést. Maglára tette a tervezetnek azon részét, a mely szerint az utazás odautazásra: Budapest—Fiume—An- cona—Róma—vissza pedig Róma—Firenze—Bologna—Páma—Venezza—Fiume—Budapest; Rómában öt, Fi- renzében egy és Velezében két napi tartózkodással. A költségök névbe végleges megállapodásra nem jött, mert előzetben ismetlen kedvezmények ajánlatnak föl, a mi lehetővé fogja tenni, hogy esékélyebb javadalmazásu munkások részt vehessenek a zarandoklatban. A bizottság tervezetbe fölvette a tanítással foglalkozó szervezetnek es főnököknek részvételét is. Erőből fölhevást bésát kért az illetékes hevekre, hogy legalább a nagyobb zardák legyenek képviselve egy apáca és egy vagy két növendék tagok. A zarandoklat anyagi részének biztosítása, másrészt a szegényebb javadalmazásu tanok föl- ségysége a bizottság a püspöki karnal és a káplánok- nak gyűlését eszközö. Tervezetbe fölvette, hogy a zarandoklatban való részvételre nevezetésebb hivapírókat és orvosokat ker föl és kalandi oly egyéneket, a kik már több ízben voltak Rómában és ott már jól ismerik a helyi viszonyokat. Emelkül a programot a résztvevők néve- nek csatorlásául egy kis füzetben fogja kiadni. A többi és a zarandoklat fejezt előmozdító megállapodásokat a minden irányban kiosztandó fölhevást fogja részletesen beszélni, meggyezvén, hogy a zarandoklatban az is- kolás jellegnek megállapodástese nélkül minden kath. vallású tanító és tanító résztvevő, de résztvevőknek aott is, kik házasas tanítók, de azokkal együtt öhaítanak az érdekvárisba ment. Mig a fölhevást meg nem jelenik, addig a tudakozások a zarandoklatot rendező központi bizottság köréhez intézendő. Esztendőnkön. A zarandok- lat megindítás napján szeptember hó 16-ik napja tölvelet ki. Vegül emelküta a bizottság, hogy a zarandoklat vezetése- nek fele a püspök kar egyik tagját ker föl, ki kegyes- lés a zarandoklat indogatát a Szentsége előtt tolmácsolni.

Szerkesztői üzenetek.

D. J. Mezőkaplak. Mindent megteszünk. — U. G. A megvárás meg nem várta meg lapunk s így a kívánt közöletet sem eszmozdítottuk. A levelet elküldtük az egyházi elnök úrhoz. — B. V. Közöletük. Több levélre a jövő számban felelünk.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

Az unyi róm. kath. kántortanítói állásra *felelő hó 31-ig* pályázat hirdettek. Jövedelme lakás. Két szoba, konyha, kamra, pince, istálló, szén és két öl Gabonáilleték, szántó- föld, kert, káposztás jövedelme 219 korona. Kézpénz,

stola és alapítvány 740 korona. A földadót a hitközség fizeti. A pályázók személyesen megjelenni tartoznak. A folyamodványok *az unyi róm. kath. hitközségi hivatalhoz* beküldendők. 372 1—1

1. Kicsind (Esztergom megye) főkegyházban szept. 1-én eloglalando magyar nyelvű kántortanítói állomásra *augusztus hó 26-ára* pályázat hirdettek. Lakása: 2 szoba, konyha, élekkamra, pince, istálló és kocsiszinből áll. Fizetése: különféle ezimek alapján 516 kor. 10 hold. 322 öl föld, kert és réttel együtt: 3 öl fa: 2 szekér szén: 2 hold erdőnek üzem-tereszertinti haszonélvezete. A földek felet a község művellett. Személyesen megjel- nők előnyben részesülnek. Kérvények Garam-Kövesdre (Hont megye) a plébániára küldendők. — **2. Kicsind (Esztergom megye) főkegyházban magyar nyelvű osztálytanítói állomásra augusztus hó 26-ára** pályázat hirdettek. Fize- tése: 800 for és egy 1 szobás lakásból áll. Pályázhatnak okleveles tanítók, tanítónők és óvónők. Kérvények Garam-Kövesdre (Hont megye) a plébániára küldendők. — **3. Garam-Kövesden** osztálytanítói állásra *aug. 27-ére* pa- lyázat hirdettek. Fizetése 800 kor. és egy szobás lakás- ból áll. Okleveles tanítónők esetleg óvónők is pályáz- hatnak. Kérvények Garam-Kövesdi plébániára küldendők. 349 1—1

Kural róm. kath. iskolájánál osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Javadalmá képezi 810 korona, szoba és konyha. Tartozik rendes évközi tanításon felül a számló- bben 2 hónapig óvodát vezetni, folyamodványok *aug. 26-ig a plébániahivatalhoz* küldendők Nagy-Olvédre. 350 1—1

1. Hinyi (Hiny) kántortanítói állomásra szept. 15-ig. Javadalom 2 szoba, konyha, kamra, pince, 600 öl kert, 9 hold szántó, a hevek művelik, tandj 70—80 kor., állam- segély 392 kor., 4 öl fa, az iskolafűtésre is, párhő. Ok- leveles tanítók, tanítónők fölszerelt kérvényeket alulrt- hoz küldjék. Marezal (Nógrádm.), *Közma Miklós plébános.*

II. Gardony pusztai tanító állomásra *szept. 10-ig* Jövedelme 400 kor., 4 m. buza, 8 m. rozs, 3 m. árpa, 16 kun. fa, 1 hold kukorica szántva, behordva, 2 telen téli és nyári tartás, 3 db öreg sertés legeltetés egész éven át, úri lakás és kert. Okleveles tanítók (tanítónők) kérvényüket mellőságes gr. Majláth Gézaóv intézve alulrt-hoz küldjék. Nógrád-Marezal, *Közma Miklós plé- bános.* 356a b 1—1

Köbölkutra (Esztergom), vasútállomás helyben kath. osztálytanító kerestelik. Fizetése 800 for., szép szoba butorokkal. Ismétlők oktatásáért 50 korona, kán- toriakban jártasság előny. Határidő *aug. 24. Iskolaszék.*

Komárom-Szentpéterre osztálytanító kerestelik. Javadalmazása: butorozott szoba fűtéssel, kézpénzben 700 korona, második szoba és kert fejeben 100 ko- rona, köteles egy osztályt önállóan vezetni, az ismét- lőket fölvaltva tanítani, a gyermekeket az istentiszteletre vezetni és azokra ott fölgyelm. Pályázhatnak okleveles tanítónők is. Az állás szept. 1-én okvetlenül eloglalando. Kérvények *augusztus 26-ig* Komárom-Szent-Péterre *Sze- csányi Gyula* plébános, iskolaszéki elnökhöz küldendők. 361 1—1

A theszéri (Nyitramegye) róm. kath. néptanítói állomásra szeptember hó 5-ig pályázat hirdettek. Jövedelme 800 korona, lakás kerttel. Pályázhatnak okleveles férfitanítók, mivel a hitközség szándéka, a kántori teendők is reabizni s így mellékjövdelemre is van kilátás. A folyamodványok alulrt iskolaszéki elnökhöz Nagyjacra küldendők. *Verner Ferenc* plébános. 365 1—1

Az **ersek-ujvári** róm. kath. iskolaszék egy helyettes néptanítói állásra ezer korona fizetés mellett pályázatot hirdet. Határidő *aug. 24. Fábán János* plébános cz. apát- kanonok. 366 1—1

A feső-dombói (Pozsonym.) hitközség róm. kath. kántortanítói állomásra *szeptember 1-én* délelőtli 9 órára pályázat hirdettek. Javadalmazása: 500 korona a község pénztárából ötödéves korpótlék az államtól, Szlabigh-féle alapból 24 korona: 1 kat. hold 1870 öl szántóföld, 61 ölnyi kenderesföld, 2 drb jó szántóföld haszonélv- zete a községtől: 2 drb szarvasmarhára, 4 drb sertésre

legeltetési jog: párhór 28 $\frac{1}{2}$ pozs. mérő rozs: stóla, miselapórtányok és offerákból 120 korona, ostyasütesért 10 korona; a községi erdőből 2 telek után fajarandóság, értéke 60 korona, a tanterem fűtéséről külön gondoskodva van, két szoba, konyha, éléskamra és istállóból álló lakás, szép, jövedelmező gyümölcsösökkel. Tanulmányi tót-magyar személyes megjelenés előnyösebb. Oklevéllel és egyéb okmányokkal felszerelt kérvények a felsődombói iskolaszékre, címelve főt *Marcis Gyula* esperstanthelyelő úrhoz, Alsó-Dombóra küldendők. *Schreda Károly* iskolaszéki elnök. 367 1—1

Údvardra (Komárommegye) oki. tanító kerestetik. Fizetése 600 kor. kath. hitközségitől, 170 kor. államsegély, egy szoba, 1 öl fa. takarítás. Kötelesség egy osztály vezetésére, hántorságban segédkezés. Pályázatok *aug. 23-ig* *Grätz József* esp.-pléb. úrhoz küldendők. 375 1—1

Egri érseki megye.

A detki (Hevesm.) róm. kath. népiskolánál levő tanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése: 600 kor. és 100 kor. lakbér, a nyári gyermekmenház vezetésért 100 kor.; a törzsfizetés előleges havi részletekben: a lakbér pedig évnegyedenként utólagosan fizetik Detk község, mint iskolafenntartó pénztárából; államsegélyből 200 korona. Kötelessége: a leányosztályt is abban a nagyobb leányokat női kezimunkára oktatni, a leányismétkéket tanítani, a szünetekben a nyári gyermekmenházat vezetni. Okleveles tanítónak szabályszerűen felszerelt kérvényüket nt. *Hancs József* (Detk, u. p. Ludas, Bevesmegye) lelkész úrhoz f. évi *szeptember 1-ig* küldjék meg. Az állomás azonnal elfoglalandó. 363 1—1

A sajo-bessenői (Miskolc mellett) róm. kath. önálló tanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalmazása: 1. két szoba és konyhából álló lakás, kamrával, istállóval, sertésállal, udvarral s kis házikóval; 2. 800 kor. községpénztetés; 3. 20 kor. különféle címeken; 4. 950 ööl területű föld haszonélvezete; 5. két öl hasabla fővágya és lehorvá; 6. egy tehénre és sertésekre szabad legeltetés. Fizetést szemben kötelessége a mindennapi és ismétlés iskolásokat oktatni. Okmányokkal kellően felszerelt kérvények *augusztus hó 31-ig* nt. *Hellebronth Miklós*, sajo-bessenői lelkész úrhoz küldendők. 364 1—1

Nyir-Adony (Szabolcsm.) róm. kath. egyház kántortanítói állomására *szeptember 16-ig* pályázat hirdették. Jövedelme tisztességes lakás, 1012 öölnyi felsőséggel, 33 hold (1200 öölével) homokos szántóföld, ezenkívül keszpenz és terményekben mintegy 700 korona. Személyesen megjelenés előnyben részesülnek. Az állomás választás után azonnal elfoglalandó. Szabályszerűen felszerelt kérvények *Szepessy Antal* lelkészhez küldendők. 373 1—1

Erdélyi egyházmegye.

A csikmindszenti róm. kath. segédkántortanítói állomásra *augusztus 25-ig* pályázat hirdették. Évi javadalmazása: 37 kalongya rozs, 52 $\frac{1}{2}$ kalongya zab, 20 köbméter tűzifa, 34 korona stóla s ospyra, 120 korona a községitől, 356 korona államsegély, lakás. Kötelessége, egyik tanteremben tanítani, segédkántori teendők végzése. Újabb szavahalmi összejárás, jóváhagyás végett a nimiszteriumnál van. Posta: Csik-Szereden. *Iskolaszék*. 347 2—2

Győri püspöki megye.

A sopron-rákosi kath. népiskolánál egy osztálytanítói állás megüresedett. Arra ezennel pályázat hirdették. Határidő *augusztus 24-ike*. Fizetés 800 korona, butorozott szoba. Elkezés szabadon. A folyamodások az *iskolaszékhez* küldendők. Sopron-Rákos, 1902 augusztus 12-én. 376 1—1

A szill-sárkányi (Sopronm.) róm. kath. iskolánál egy osztálytanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése 800 kor., butorozott szoba fűtéssel. Az állásra csak okleveles tarthat igényt. Kötelessége az első osztályt tanítani, szükség esetén a kántori teendőkben segédkezni. Kérvények az *iskolaszék elnökségéhez* *aug. 25-ig* nyújtandók be. 374 1—2

A zsirai kántortanítói állás halálozás folytán megüres-

sedvén, e magyar tannyelvű állásra ezennel pályázatot hirdet az iskolaszék. A kántortanító évi jövedelme — mivel főleg gazdasági alapon nyugszik — a gabonaárak és a bérleti viszonyok szerint 1600—1800 korona közt vállakozik. A megválasztottnak kötelessége az egyik tanteremben a reá bizott ifjúságot oktatni és nevelni és a kántori teendőket végezni. Ugynevezett harangozó vagy sekrestyési teendője nincsen. Ugy a jövedelem, mint a velejáró kötelességek részletes kimutatása a káptalanvisi plébániahivatalnál levő és kívánatra betekínthető díjlevélben foglaltatik. Pályázók a zsirai róm. kath. iskolaszékhez címzett és kellőleg felszerelt kérvényüket folyó *augusztus hó 31-ig* főt, *Widder György* kerületi esperes és tanfelügyelőhez nyújtják be. Káptalan-Vissre (u. p. Zsiran, Sopronm.). Megkésve érkezett folyamodások tekintetbe nem vétetnek. 354 1—1

Félszerfalu, a kisboldogasszonyi plébániához tartozó, Sopronmegyében megüresedett egyosztályú iskolára pályázatot hirdet *augusztus 24-ikére*. Fizetés egy évre: Szabad lakás, három szoba, egy konyha és konyhakert, 200 korona a községtől, 700 korona a gyártól, failetek 150 korona és 400 hold föld, meivet a tanító munkál. Csakis zenetudó tanító pályázhatik. Kérvények *augusztus 24-ig a kerületi espereshez* *Vulka-Pordányba* küldendők. *Hudegh József* plébános és igazgató. 362 1—1

Kalocsai érseki megye.

A gákovai (Bács-Bodrogm.) róm. kath. népiskolánál újonnan szervezett negyedik tanítói állásra pályázat hirdetik. Csakis lériitanító pályázhatik. Javadalmazása: 720 korona, 80 kor. lakbér és 100 kor. ötödéves korpótlék előleges havi részletekben a község pénztárából. Zenében járások előnyben részesülnek. Kötelessége az iskolaszék által kijelölt osztályt vezetni, az ismétlés iskolában külön díjazás nélkül tanítani és a kántort akadályoztatása esetén helyettesíteni. Az állás szeptember hó elsején elfoglalandó. Pályázni óhajtok felszerelt kérvényüket *1902. aug. hó 20-ig* az iskolaszékhez címelve főt. *Maison Mihály* kerületi esperes úrhoz Rigiczára küldjék be. Tannyelv német-magyar. 355 —1

Nyitrai püspöki megye.

A zákopcei (Trencsénm.) Ruzsó és Klukavölgyi róm. kath. iskolákba pályázat hirdették. Fizetés: községtől 320—320 kor., államsegély 480—480 kor. Pályázhatnak okleveles tanítók, kik a magyar és tót nyelvben teljesen jártasak. Pályázati határidő *augusztus 24*. A folyamodványok főt. *Gyüresánszky Demeter* kerületi tanfelügyelőhöz Zákopcsára küldendők. 358 1—1

Viszocsáni (Trencsénm. u. p. N-Sztrice) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: keszpenz, föld, terményekben és szolgáltatásokban 710 korona. Fizetésemelés címén Viszocsán Nedassócz (Nyitra-Nádas) községektől 240 kor. Temetkezési díjak. Lakás: 2 szoba, kamra stb. Pályázati határidő f. é. *aug. 25*. Személyes megjelenés kívántatik. Kérvények a viszocsáni iskolaszékhez küldendők. *Tomann Gyula* plébános. 353 1—2

Nemes-Kottessői (Trencsénm. posta Hlinik) kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Javadalmazása: a hitközségtől 457 korona; Roskoványi-alapítványból 100 korona, megváltott stóla címén 68 korona, iskola tisztántartására és nyomtatványok beszerzésére 30 korona, köledéből 20 korona, ostyasütesért 6 korona, Passio-énekélsért 2 korona, egy alapítványi miséért 6 korona, melékjövödelme körülből 200 korona, öt mérő szántóföld és ehhez legelő. Saját használatára és tanterem fűtésére 10 szekér kemény tűzifa, 62 korona keszpenz, 45 kat. hold erdő. Kötelessége a mindennapi és ismétlés-iskolában oktatni és a kántori teendőket végezni. A választás *aug. 25-én ó. e. 10 órakor* lesz. Személyes jeleniét kívántatik. Tanítási nyelv tót-magyar. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. *Pelikán József*, iskolaszéki elnök. 371 1—1

Pécsi egyházmegye.

Somogy-Szent-Lászlón osztálytanítói állásra pályázatot hirdetek. Pályázhat okleveles férfi vagy nőtanító.

Értekezési butorozott szoba, fűtéssel és tisztogatással: 800 korona haviválasztott részletekben; 120 korona, szoba-, konyha, konyhatelepítés, tévi utólagos részletekben, egy tanteremben befűtés, ismétlősöknek fölvidtva tanít, kántoriakban segédkezik. Vasuti állomás helyben, önműt a nagy számból megjejen és végén hivarkap. *Szeptember 20-ig pályázat foglalandó. Gósztonyi János*, iskolaszéki elnök. 377 1-1

Nemetkegen a rom. kath. magyar-német tanmelyű iskoláján osztálytanítói állásra pályázat nyitattik. Jövedelme: 600 korona, ha az államsegély megadatik. Fizetése: 800 korona lesz. Lakása 2 szoba, konyha, kamra, pince, szék, víz, hűtő szer. Kötelessége: egy osztályt önállóan vezetni, tanítani a kántortanító szükség esetében az istentiszteletnél, szentíránykedésnél helyettesíteni. Okleveles tanítók kérvényeit (vagy közjegyzőleg hitelesített másolatban) fogadtatni. Pályázati határidő: *augusztus 29-ig*. Kérvények a rom. kath. *iskolaszék elnöke*hez, Nemetkegen Tóthné Csécsén át intézendők. 360 1-1

Szatmári egyházmegye.

Alsó-Schönborn, Munkács plébániához tartozó közszobába rom. kath. kántortanítói állásra pályázatot hirdettek *augusztus 20-ig*, fizetése: 500 korona, az egyházmegyétől 40, stóla 4, 300 tábla 18, 3 blaz. iskolalátszra, egyélt 70, államsegély 188 korona. Lakás, udvar és kert. Tanítási nyelv magyar. A német nyelv kívánatos. Az állomás *szeptember 1-én* foglalandó. Munkács, *Förtyöch János* presbiter felhívás. 346 2-2

Székesfehérvári egyházmegye.

A torbágyi (Pest mellett) rom. kath. magyar-német tanmelyű nevelőiskoláján árszűkítésben levő osztálytanítói állásra *augusztus 21-én* határréppel pályázat hirdették. Jövedelme: 800 korona készpénz, haviválasztott részletekben pontosan fizetve; butorozott szobából álló lakás. Kötelessége: az első két osztályt, valamint az ismétlősiskolákat oktatni, a teendőket az istentiszteletre vezetni s rájuk felügyelni kántorságban segédkezik. Kérvények iskolaszéki elnöke, *Kezsebach János* helybeli kántortanítóhoz küldendők. Temetése után 20 kor. mellékjövdelem. 352 1-1

Szepesi püspöki megye.

A repiszki (Szeged) rom. kath. tanítói állomásra *augusztus 1-én* pályázat hirdették. Jövedelme: 1. készpénzre 168 korona, 2. Tündi, öt évi átlag 45 korona, 20 1/2. Alanya segély 698 korona. Iskolaszékhez természeti tanulmányok Jurgora, u. p. Szepes-Jayvanna, a *plébániaközpont*hoz küldendők. 357 1-1

Szombathelyi egyházmegye.

A hosszuperesztégi (Vas) osztálytanítói állásra pályázat hirdették *aug. 21-én*. Fizetése: butorozott szoba, 700 kor. lakás, 24 kor. és fűtésre eleget szolgáló fűvágott m. Pályázhatnak okt. és képezdőt végzett kántorságban tartás tanítók; kántoriakban segédkezik tartozik. Állás *szept. 1-én* foglalandó. Az *iskolaszék*. 324 2-2

A vas-komjáthi rom. kath. segédtanítói állomásra pályázat hirdették. Fizetése: szabad lakáson kívül egy polgári évre 500 korona, haviválasztott részletekben fizetve. Teendője: egy osztályt önállóan vezetni, ismétlősököt tartani és a kántori teendőkben segédkezik. Tanmelyű német-magyar. A tanulmányok *szeptember 30-ig* az *iskolaszék elnöke*hez küldendők Vas-Komjáthra. 329 1-1

Váci egyházmegye.

Szolnokra egy plébáni kántorsejőd kerestetik. Évi fizetése 420 kor. és teljes ellátás ágyonműn és mosáson kívül. A váci egyház jövedelme teljes a segéd-társával. Az állomás *azonnal* betöltendő. *Mogyosy Géza*, rom. kath. kántor. 329 2-2

Ujszászon (Pest) a rom. kath. iskolához két tanítói állásra *szeptember 15-ig* pályázat hirdették. Az egyik javadalmazása a község pénztárából évnegyedenként

előre 800 kor. és 200 kor. lakbér. Kötelessége az iskolaszék által rábizott osztályt vezetni, a vasár- és ünneppapi munkákat végezni s esetleg a kántorságban segédkezik. Tehát ez állásra csak kántorságban jártasak pályázhatnak. A másik javadalma — melyre úgy ferlik mint nők is pályázhatnak — 100 kor. és 160 kor. lakbér a községtől és 700 kor. államsegély. Kötelessége egy osztályt vezetni s az ismétlősök egyrészét az iskolaszék által fölajánlott külön díjért oktatni. Az állások okt. 20-ig foglalandók el, mely időtől a fizetések is folyosítva lesznek. Okleveles tanítók kérvényeket *Hirling János* iskolaszéki elnökhöz küldjék. 370 1-1

Veszprémi egyházmegye.

Gadány főközségbe (Somogy) szept. 1-re rom. kath. okt. osztálytanító kerestetik. Kántoriakban segédkezik tartozik. Javadalma polgári évre 760 kor., lakás, fűtés. Pályázati határidő *aug. 22. Iskolaszék*. 331 2-2

Jutába (Kaposvár mellett) osztálytanítói állomásra *aug. 20-ig* pályázat hirdették. Fizetés: 600 korona közsegpenztárból, 200 kor. államsegély, butorozott szoba, fűtés, világítás és tisztogatás. Kötelessége egy tanterem vezetése, ismétlősöknek fölvidtva való oktatása, kántori teendőkben jártas előnyben részesül. Kérvények másolatban okmányolva *iskolaszék* nevére Jutá u. p. Hetes küldendők. 332 2-2

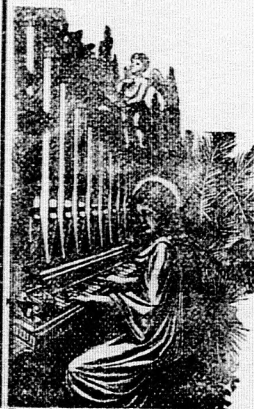
A beleznai rom. kath. népiskolához okleveles, esetleg képezdévégzett osztálytanítónő kerestetik. Javadalmazása 600 kor. készpénz, bebutorozott szoba ágyonmű nélkül, fűtés és tisztogatással. Kötelve a felsőbb osztály és az ismétlősök oktatása. Kérvények *aug. 20-ig* hozzám Zákányba küldendők. *Szép Ferenc* plébános. 351 1-1

Degh (Veszprém) egy rom. kath. osztálytanító kerestetik. Fizetése: 600 kor. egy teljes polgári évre, butorozott szoba fűtéssel. Ha a megválasztott tanító a kegyúr helyeslésével is találkozik, úgy 200 kor. kegydíjban részesül. Kötelessége: egy osztály önálló vezetése, a kántori teendőkben valamint az ismétlősök oktatásában segédkezik tartozik. Kérvények főt. *Balogh András* iskolaszéki elnök úrhoz *augusztus hó 20-ig* küldendők. 345 1-2

Rieger Testvérek

villamosgépekkel berendezett cs. és kir.
udvari orgonagyára

Budapest, VII., Garay-utcza 48.

Legolcsóbb árakban előnyös fizetési feltételek mellett kiváló légnyomású (pneumatik) nemeshangú orgonákat szállít.

Tervezetek és rajzok kívánatra díjtalanul.